

Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Mevrouw mr. drs. M.C.G. Keijzer
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum: 30 januari 2025 E-mail: info@evaluatieomgevingswet.nl
Kenmerk: EcO-2025/1 Bijlage(n): 3

Betreft: In werking, maar onderbenut. Reflectierapport Omgevingswet 2024

Geachte mevrouw Keijzer,

Met genoegen bieden wij u hierbij ons rapport aan over het eerste jaar Omgevingswet, getiteld '*In werking, maar onderbenut - Reflectierapport Omgevingswet 2024*'. In dit rapport reflecteren wij op de eerste ervaringen met de Omgevingswet in de praktijk en kijken we naar het realiseren van de verbeterdoelen van de wet. Bijgevoegd treft u ook twee onderzoeken die in opdracht van de evaluatiecommissie zijn verricht: een onderzoek naar decentrale regels (KokxDeVoogd, 2024) en naar de Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (hierna: BOPA) (KWINK groep, 2024).

In het afgelopen jaar is de evaluatiecommissie regelmatig gevraagd of dit eerste rapport, met de bijhorende achterliggende onderzoeken, niet (te) vroeg komt. In de praktijk is men immers pas net begonnen met het werken onder de Omgevingswet, en geldt er allerlei overgangsrecht. Toch zijn wij als evaluatiecommissie ervan overtuigd dat we onderbouwde eerste signalen kunnen delen. Stevige conclusies zijn lang niet altijd mogelijk, maar wel het aangeven van een richting.

In het rapport vragen wij aandacht voor vier punten die in onze ogen van belang zijn voor het succes van de Omgevingswet in de toekomst. Naast participatie, slagkracht van overheden, vergunningverlening toezicht en handhaving gaat het vooral om de beoogde samenhangende benadering van de leefomgeving. De commissie constateert dat dit verbeterdoel nog onvoldoende zijn beslag krijgt, maar heeft vooral zorgen over ontwikkelingen die de beoogde integraliteit de komende jaren onder druk kunnen zetten. Deze hebben onder andere te maken met de gevolgen van de inzet van de vele BOPA's en het loslaten van het vereiste van onlosmakelijke samenhang.

Aanvullend doen wij twee oproepen. De eerste betreft een oproep aan u om de gebruiksvriendelijkheid van het DSO verder te vergroten. De tweede oproep is gericht aan alle gebruikers van de Omgevingswet: grijp de kansen van de nieuwe mogelijkheden van de wet. In het afgelopen jaar is veelal ingezet op een beleidsarme overzetting. Dat is begrijpelijk gezien de omvang van de stelselwijziging. Dat overheden überhaupt de vereiste aanpassingen van de Omgevingswet hebben kunnen doorvoeren in een tijd van capaciteitstekort, vindt de commissie een knappe prestatie. Tegelijkertijd is het evident dat de potentie van de Omgevingswet groter is dan dat. Het is nu tijd voor een volgende stap, waarbij de rijkdom van het instrumentarium tot wasdom kan en moet komen bij de complexe vraagstukken in de fysieke leefomgeving.

Wij zijn graag bereid tot een nadere toelichting op dit rapport. In volgende jaarrapporten zullen wij reflecteren op de monitoringsrapportage Werking Omgevingswet wanneer deze beschikbaar komt.

Hoogachtend,

Evaluatiecommissie Omgevingswet,

ir. H.C. Klavers
voorzitter

dr. R. Hillebrand
secretaris